

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI KONSTITUTSIYASI: MOHIYATI VA AHAMIYATI

- *Andijon Davlat pedagogika instituti maxsus pedagogika logopediya yunalishi 202-guruh talabasi*
 - **Ibrohimova Gulrux Mansurbekovna**
 - **Usmonova Sarvinoz Akramovna**
 - *Ilmiy raxbar* **Dilbaroy Norinova**

Annotatsiya. Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining mazmuni, jamiyat hayotidagi o‘rni, asosiy tamoyillari va fuqarolarga berilgan huquqlar tahlil qilinadi. Konstitutsiya — davlatning huquqiy poydevori ekani ilmiy yondashuv bilan yoritiladi.

Kalit so‘zlar: Konstitutsiya, huquq, demokratiya, fuqarolik jamiyati, davlat boshqaruvi.

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi mamlakatning bosh qonuni bo‘lib, u jamiyat rivojlanishining asosiy yo‘nalishlarini belgilaydi. 1992-yil 8-dekabrda qabul qilingan ushbu hujjat mustaqillikning huquqiy kafolati, davlat va jamiyat munosabatlarini tartibga soluvchi eng oliy me‘yor sifatida e‘tirof etiladi. -Davlat tuzilishi

O‘zbekiston mustaqil va suveren davlat sifatida, hududiy yaxlitlikni saqlaydi. Davlat tili o‘zbek tili, millatlararo totuvlik esa kafolatlangan. Konstitutsiya davlat hokimiyati organlari — qonun chiqaruvchi, ijro va sud hokimiyati — faoliyatini tartibga soladi. Davlat ramzlari: bayroq, gerb va madhiy — milliy birlik va suverenlik timsoli hisoblanadi. Mustaqillikdan oldingi davrlarda mavjud bo‘lgan qonunlar va O‘zbekiston SSR Konstitutsiyalari esa tarixiy kontekstni tashkil qiladi.

Konstitutsiyaning mohiyati. Konstitutsiya – davlatning siyosiy, huquqiy va iqtisodiy asoslarini belgilaydigan bosh hujjatdir. U: Davlat suverenitetini mustahkamlaydi; Inson huquqlari va erkinliklarini himoya qiladi; Hokimiyat

tarmoqlarining o'zaro muvozanatini belgilaydi; Jamiyatning demokratik taraqqiyotini yo'naltiradi. Asosiy tamoyillar 1. Davlat suvereniteti O'zbekiston mustaqil davlat bo'lib, ichki va tashqi siyosatni mustaqil yuritadi. 2. Demokratiya Xalq hokimiyat manbaidir. Davlat boshqaruvi saylovlar orqali amalga oshiriladi. 3. Qonun ustuvorligi Ham davlat organlari, ham fuqarolar qonunga bo'ysunadi. 4. Inson huquqlarining oliy qadri Shaxsning daxlsizligi, erkinligi va sha'ni Konstitutsiyada eng oliy qadriyat sifatida belgilangan. 5. Hokimiyat tarmoqlarining bo'linishi Qonun chiqaruvchi — Oliy Majlis Ijro etuvchi — Vazirlar Mahkamasi Sud hokimiyati — mustaqil sud tizim. Bu tizim hokimiyat bir qo'lda jamlanishiga yo'l qo'ymaydi. Fuqarolarning huquq va erkinliklari Konstitutsiya fuqarolarga quyidagi huquqlarni kafolatlaydi. Shaxsiy huquqlar: hayot, sha'n, erkinlik, daxlsizlik; Ijtimoiy huquqlar: ta'lim, tibbiy xizmat, ijtimoiy himoya; Siyosiy huquqlar: saylash va saylanish, fikr erkinligi; Iqtisodiy huquqlar: mulk huquqi, tadbirkorlik bilan shug'ullanish. Fuqarolar shuningdek qonunlarga rioya qilish, soliq to'lash va Vatan himoyasiga tayyor turish kabi burchlarga ega. Konstitutsiyaning davlat boshqaruvidagi o'rni Konstitutsiya davlat organlarining shakllanishi, vakolatlari va o'zaro munosabatlari uchun asosiy manbadir. Barcha qonunlar, farmonlar va qarorlar Konstitutsiyaga mos bo'lishi shart. Hozirgi yillarda olib borilayotgan islohotlar ham konstitutsiyaviy prinsiplar asosida amalga oshirilmoqda.

Xulosa. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi davlat mustaqilligi, jamiyat barqarorligi va fuqarolarning huquqiy kafolati bo'lib xizmat qiladi. Bosh qonunni bilish, hurmat qilish va unga rioya etish har bir fuqaroning burchidir. O'zbekiston Konstitutsiyasi fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qiladi, davlat organlarining faoliyatini tartibga soladi va demokratik rivojlanishni ta'minlaydi. Bu hujjat barqaror, adolatli va huquqiy davlatni shakllantirishning asosiy poydevoridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. Toshkent, 2023. Karimov I.A.
2. “O‘zbekistonning o‘z istiqlol va taraqqiyot yo‘li”.
3. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi materiallari.
4. Huquqshunoslik asoslari bo‘yicha darsliklar.
5. Rasmiy huquqiy portal: lex.uz
6. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, 1992-yil.
7. Abduqodirov, Sh. Davlat va huquq asoslari, Toshkent
8. Toshmatov, F. Huquqshunoslik asoslari, Toshkent, 2019.